

Н. С. Стаценко

Латяк Дюра

ЛАТЯК Дюра (31. 10. 1933, с. Руський Керестур, Воєводина, нині Сербія) – русинський письменник, журналіст, перекладач, громадсько-культурний діяч у Сербії. Член СП (1974) і СЖ (1949) Воєводини та Югославії, Спілки самодіял. театр. колективів Воєводини (1980). Пише по-русинськи, укр. і серб. мовами. Закін. Школу журналістики в Белграді (1951), ВШ суспільно-політ. наук у Новому Саді (1962), чотири семестри юрид. факультету Університету в Новому Саді. Працював журналістом г. «Руске слово» (1949–51 та від 1956, 1963–70 – гол. і відп. ред., 1989–91 – незалеж. журналіст-ред.); русин. ред. радіо Нового Саду (1951–54); водночас 1965–70 – директор видавництва «Руске слово» (с. Руський Керестур); 1970–89 – гол. і відп. ред. Редакції видавн. діяльності на газетно-видавн. підприємстві «Руске слово» (м. Новий Сад). Дебютував 1951 оповіданням «Молотьба» у г. «Руске слово». Перший вірш «Вітаю тебе, поезія» опублікував у щорічнику «Народни календар» (1957). Статті, художні твори та перекл. Л. друкували у часописах «Шветлосц» (1952–54, відновл. 1966), «Творчосц», «Studia Ruthenica», «Літературне слово», «Мак», «Дневник», «Nový život», «Képes Ifjuság», щорічниках «Народни календар», «Руски календар», «Християнски календар», «Enciklopedija Novog Sada» (усі – м. Новий Сад), часописах «Нова думка», «Думки з Дунаю» (обидва – м. Вуковар), львів. ж. «Жовтень» та ін. У м. Новий Сад проз. твори Л. видані окремою кн. «Тал и други приповедки» (1982), зб. гуморист. оповідань «Ферков дньовнік» (2007). Проз. і поет. твори Л. увійшли до літ. антологій: «Одгуки з ровніни» (1961), «Антологія поезії бачванско-сримских руских писательох» (1963; обидві – Руський Керестур), «Крижни драги» (Нови Сад, 1990), українською мовою – «Там, коло Дунаю» (Уж., 1976), а також серб., словац., румун. мовами. Перекладає по-русинськи художні і драм. твори із серб., укр., рос., словац., польс. мов: по-русинськи – драму І. Франка «Украдене щастя»

(«Шветлосц», 1972, № 3), на серб. – зб. оповідань русин. письменників «Дубока бразда» (Нови Сад, 1976) тощо. Підготував до друку фольклорні зб. на основі записів В. Гнатюка «Руски народни приповедки» (Руски Керестур, 1967), «Руски народни писнї» (Нови Сад, 1972), як гол. і відп. ред. видавництва «Руске слово» видрукував 5 т. його праці «Етнографічні матеріали з Угорської Русі» (Нови Сад, 1985–88). Перші 4 т. – фототипічне перевидання зб. «Угроруські духовні вірші» В. Гнатюка і його фольклор. матеріалів з Бачки і Срему, 5-й вмістив 9 статей В. Гнатюка про русинів Воєводини і Пряшівщини у перекл. русин. мовою Я. Рамача. 1970 Л. у співпраці з Етногр. інститутом Серб. АН організував наук. конф. «Традиційна культура воєводинських русинів і українців», мат. якої надрук. окремим зб. «Традиційна культура югославянских русинох» (Нови Сад; Београд, 1971). Виступав на регіон. і міжнар. наук. конф. із доповідями з історіографії та історії культури русинів Воєводини (Новий Сад, 1970, 1996; Тернопіль, 1991; Ужгород, 1993; Ніредьгаза, 2010), історії театру (Ужгород, 1994; Новий Сад, 1999, 2006; Белград, 2007). Один із засн. русин. театру ім. «Дяді» (на честь актора П. Різничка «Дяді»), в якому виступав як драматург та актор, зіграв понад 15 ролей. Автор розвідки про цей театр – «Дваец пейц роки АРТ/РНТ “Дядя” (1970–1995)» (1997), а також. праці «Театрални живот Руснацох» (2008, ч. 1; 2011, ч. 2), виданої по-русинськи і серб. мовою. Написав монографії про історію видавництва «Руске слово 1945–1985» (1985). Один з організаторів щоріч. фестивалю культури русинів Воєводини «Червена ружа» (від 1962), автор та упорядник монографій про цю культурну маніфестацію: «Ружи, червени ружи 1962–1971» (1971), «30 червени ружи» (1991), «Червена ружа 1962–2011» (кн. 1–2, 2011–14), «Червене пупче 1969–2012» (2013; усі – Новий Сад). 1968 розпочав співпрацю із русин. ред. радіо і телебачення Нового Саду як ред. інформ. і мист. програм. 1992–99 – заступник ред. і диктор укр. редакції радіо Нового Саду. Автор сценаріїв докум. фільмів про русинів у Воєводині «На своїй землі» (1975) і «Русини у Воєводині» (2002). Один з ініціаторів створення Товариства русин. мови, літ-ри і культури в Новому Саді (1970), Союзу русинів і українців Хорватії (1968) та Союзу русинів і українців Югославії (нині Сербії; 1990). Має численні нагороди за діяльність у галузі культури.

Рекомендована література

1. Тамаш Ю. Русинска књижевност. Историја и статус. Нови Сад, 1986;
2. Мушинка М. Бард культури русинів Воєводини (До 75-ліття з дня народж. Дюри Латяка) // Шветлосц. 2009. № 1;
3. Жирош М. Витирвали и дошлїдни борец за руске єство (Гу 80-рочніци од народзєня Дюри Латяка) // Глас Союзу Руснацох Українцох Сербії. 2013. № 16.

Бібліографічний опис:

Латяк Дюра / Н. С. Стаценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53432>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).